

GODSBANEN

Hvordan og hvorfor laver man et kulturproduktionscenter i en gammel godsbanegård?

Nogen vil mene, historien starter i 1987, da en arbejdsgruppe i Thorkild Ibsens rådmandsperiode – og med Trevor Davies som formand – udgav "Kulturhus i Aarhus?". Nogle vil starte i 1995 med etableringen af Kulturhus Århus, der var det projekt, det på idegrundlaget fra 1987 var muligt at realisere med Officersbygningen, Ridehuset og Brobjergskolen som fysisk base.

Studietur til Helsinki

I november 2002 gik Kulturudvalgets studietur til Helsinki, hvor udvalget bl.a. besøgte Kabelfabrikken, en gammel Nokia-fabrik, som Helsinki Kommune havde overtaget og omdannet til et gigantisk kulturcenter på 53.000 m². Udvalgets formand hed Uffe Elbæk og et af medlemmerne Jacob Bundsgaard. Begejstringen var stor, så vi måtte hjem og lave en Aarhus-version.

Ikke mindst rådmand Torben Brandis øjne faldt hurtigt på Godsbanen, der havde stået ubrugt af godstrafikken siden 2000. Der var gennemført en idékonkurrence, men ikke truffet beslutning om anvendelsen, og Rådmanden og Kulturudvalget fik skabt en stemning for at Godsbanen skulle være kulturcenter. Det blev understøttet af arbejdet med en ny kulturpolitik, hvor der blev lagt vægt på at skabe bedre produktionsvilkår for byens kunstnere.

Visionsmøder, forhandlinger og borgerinddragelse

Der blev gennemført flere visionsprocesser. Mange af aktørerne i dagens kulturliv i Aarhus var med allerede dengang, og fokus var på et center for scenekunst, billedkunst og litteratur. Sideløbende var der forhandlinger med DSB om køb, og der var kontakt til Realdania.

Efter en del møder og forhandlinger bevilgede Realdania allerede i sommeren 2005 50 mio. kr. til ombygning af Godsbanen til kulturproduktionscenter af en anslået anlægsudgift på det dobbelte, og i 2007 lykkedes det at få en handel i stand med DSB.

Herpå overtog Aarhus Kommune i 2008 godsbanearealets 43.000m², incl. bygningerne på 10.500 m².

Undervejs i forløbet blev der udviklet flere nye koncepter for borgerinddragelse. Et af dem var "12 til middag", hvor vi udpegede en vært, der så måtte invitere 11 gæster til at diskutere et fastlagt emne.

Et andet var "Forandringsagenterne", hvor 40 personer udvalgt blandt et endnu større ansøgerfelt, brugte tre weekender til at videreudvikle ideerne om Godsbanen, samtidig med at de lærte at anvende et projektværktøj ("Scrum") og fik kursusbevis på det som afslutning.

GODSBANEN

Hvordan og hvorfor laver man et kulturproduktionscenter i en gammel godsbanegård?

Kulturelle Kompetencer

I en af processerne undervejs var der med hjælp fra en af de proceskonsulenter, der har været involveret gennem årene – Søren Friis Møller – blevet fastlagt et grundprincip for Godsbanen, som siden har haft en stor betydning og i høj grad været styrende for processen: Begrebet "Kulturelle Kompetencer". Brugere af Godsbanen skulle udvikle deres kulturelle kompetencer, uanset på hvilket niveau, man befinder sig.

Det betyder, at man både er indstillet på at videregive sine kompetencer og på at modtage. Politisk blev det også fastslået, at stedet skulle være for alle fra professionelle kunstnere til almindelige borgere med eller uden kunstneriske ambitioner, og at stedet skulle rumme de bredt favnende aktiviteter, som fx Huset i Vester Allé indtil da havde stået for.

Kulturforvaltningens projektleder, Lars Davidsen, havde nok af tråde at holde rede i. Både de omtalte involveringsprocesser, men efterhånden også i højere og højere grad selve byggeprocessen.

Arkitektkonkurrence

Der var først en spændende arkitektkonkurrence med fem meget forskellige bud. Det blev Exners Tegnestue, der blev arkitekt på de eksisterende bygninger, mens 3XNielsen tegnede den nye bygning mellem Produktionsgangen og Den Rå Hal.

En utrolig kompliceret byggeproces fulgte, igen med omfattende brugerinddragelse, og ikke mindst arbejdet med at finde både den økonomiske model og finansiering og en organisatorisk model.

Selve ombygningen kom til at koste 120 millioner kroner, som Aarhus Kommune og Fonden Realdania betalte med hver 60 millioner kroner.

Der blev også gennemført en konkurrence om kunstnerisk udsmykning, som blev vundet af Jytte Høy med værkerne Bane-Fabel (ophængt på væggene i Foyeren / Aarhus Folkekøkken) og Big X (opstillet i gårdrummet).

1. spadestik blev foretaget af kulturrådmand Marc Perera Christensen 25. november 2010 kl. 13.00.

Godsbanen åbnede 30. marts 2012. Den officielle indvielse blev foretaget af kulturrådmand Marc Perera Christensen, kulturminister Uffe Elbæk og Realdanias direktør Hans Peter Svendler.

I efteråret 2013 købte Aarhus Kommune yderligere arealet helt ud til Ringgadebroen, og kommunen råder derfor nu over cirka 100.000m². Det er her, den nye kreative bydel, Aarhus K skal opføres.